

Завдання 3

За даними таблиці оцінити інтенсивність конкуренції на трьох порівнюваних ринках.

Показники оцінювання інтенсивності конкуренції на порівнюваних ринках

Показники	Ринок 1	Ринок 2	Ринок 3
Кількість конкурентів, од.	51	29	35
Фактична ємність ринку, млн грн	61,0	29,2	32,7
Темп зростання фактичної ємності ринку, %	5,1	12,2	0,9
Сума прибутку підприємств, млн грн	3,5	2,9	1,8
Коефіцієнт варіації ринкових часток конкурентів	0,011	0,022	0,019

Зробити висновки.

Література: 2, 11-20, 26, 27, 30, 31, 34-41, 45-62.

Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності туристичного підприємства та його складових.

План семінарського заняття

1. Сутність та рівні потенціалу конкурентоспроможності підприємства.
2. Складові потенціалу конкурентоспроможності підприємства.
3. Методи оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства.
4. Прикладні моделі оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства та його складових.
5. Критеріальні методи визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства.
6. Стратегічний аналіз потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

Запитання для самоконтролю

1. У чому полягає суть поняття «потенціал конкурентоспроможності підприємства»?
2. Назвіть рівні потенціалу конкурентоспроможності підприємства залежно від глобалізації цілей дослідження та фокусування на функції управління.
3. Які виокремлюють складові потенціалу конкурентоспроможності підприємства за об'єктами конкурентної боротьби?
4. Охарактеризуйте взаємозв'язки фінансово-економічного стану та потенціалу конкурентоспроможності підприємств.
5. Які методи застосовують для оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства?

6. Які Ви знаєте класифікаційні групи методичних підходів до оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства?

7. Які існують прикладні моделі оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства?

8. У межах якого прикладного методу оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства проводяться анкетні опитування?

9. Охарактеризуйте метод набору конкурентоспроможних елементів у межах оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

10. Перелічіть індикатори та відповідні їм показники оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

Теми рефератів

1. Сутність і критерії потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

2. Характеристика потенціалу конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

3. Закономірності формування та розвитку потенціалу підприємства у конкурентному середовищі.

4. Оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

5. Конкурентний статус як критерій визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

6. Фінансово-економічний механізм поліпшення потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

7. Управління потенціалом конкурентоспроможності туристичних підприємств.

8. Потенціал конкурентоспроможності туристичних підприємств.

9. Стратегічні методи оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства.

10. Шляхи та резерви підвищення рівня потенціалу конкурентоспроможності підприємств.

Тести

1. Яке з наведених визначень характеризує суть потенціалу конкурентоспроможності підприємства?

а) узагальнюючий показник, який враховує як чисельність підприємств, так і нерівність їх положення на ринку, характеризує рівень монополізації;

б) комплексна порівняльна характеристика, яка відображає ступінь переваги сукупності показників оцінювання можливостей підприємства, що визначають його успіх на певному ринку за певний проміжок часу, над сукупністю аналогічних показників підприємств-конкурентів;

в) результат і умови взаємодії великої кількості суб'єктів ринку, що визначають відповідний рівень економічного суперництва і можливість впливу окремих економічних агентів на загальну ринкову ситуацію;

г) середня частка підприємств, що існують на ринку, яка характеризує, наскільки ефективно підприємства використовують наявні в

їх розпорядженні засоби конкурентної боротьби.

138

2. До характерних особливостей потенціалу конкурентоспроможності підприємства не належить така:

- а) залежить від рівня конкурентоспроможності його складових (передовсім продукції), а також від загальної конкурентоспроможності галузі та країни;
- б) це поняття є відносним, тобто воно має різний рівень стосовно різних конкурентів;
- в) конкурентоспроможність не є іманентною якістю підприємства, а може бути виявлена й оцінена тільки за наявності конкурентів (реальних або потенційних);
- г) особливість міжгалузевої конкуренції для підприємств різних форм власності.

3. Виберіть рівні потенціалу конкурентоспроможності підприємства залежно від глобалізації цілей дослідження:

- а) світове лідерство, національне лідерство, галузевий стандарт, пороговий рівень;
- б) глобальний лідер, галузевий конкурент, аутсайдер ринку;
- в) цілісний лідер, ринковий послідовник, претендент на лідерство;
- г) аутсайдер, світовий стандарт, національний стандарт.

4. Ситуація, за якої успіх у конкурентній боротьбі залежить від якості, ефективності управління, організації виробництва, відповідає потенціалу:

- а) першого рівня конкурентоспроможності;
- б) другого рівня конкурентоспроможності;
- в) третього рівня конкурентоспроможності;
- г) четвертого рівня конкурентоспроможності.

5. Оберіть складову, яка не належить до потенціалу конкурентоспроможності підприємства залежно від об'єкта конкурентної боротьби:

- а) маркетингова;
- б) соціальна;

139

- в) матеріально-технічна;
- г) галузева.

6. Оберіть класифікаційну групу методів оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства за напрямком формування інформаційної бази:

- а) критеріальні, експертні;
- б) графічні, індикаторні, математичні;
- в) одномоментні, стратегічні;
- г) математичні, табличні.

7. За якою класифікаційною ознакою виокремлюють індикаторні та матричні методи оцінювання потенціалу конкурентоспро-

можності підприємства?

- а) за способом відображення кінцевих результатів;
- б) за способом оцінювання;
- в) за можливістю розробки управлінських рішень;
- г) за напрямком формування інформаційної бази.

8. Яка класифікаційна група методів базується на факторних моделях оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства, що полягають у розрахунку інтегрального показника?

- а) графічні;
- б) стратегічні;
- в) математичні;
- г) логістичні.

9. Які методи оцінювання потенціалу конкурентоспроможності підприємства не є прикладними?

- а) індикаторний метод;
- б) метод експертного оцінювання;
- в) модель конкурентних сил М. Портера;
- г) метод набору конкурентоспроможних елементів.

10. Які показники розраховують для узагальнення результатів експертного дослідження потенціалу конкурентоспроможності підприємства?

- а) індекс Герфіндаля-Гіршмана, коефіцієнт Джині, коефіцієнт Розенблюта (Холла-Тайдмана);
- б) фондвіддачу, рентабельність активів, коефіцієнт поточної ліквідності;
- в) коефіцієнт конкордації, критерій Х2;
- г) коефіцієнт концентрації, коефіцієнт Лернера, рентабельність ринку, коефіцієнт ентропії.

11. Оберіть показники, які розраховуються при оцінюванні конкурентного статусу підприємства, запропонованого І. Ансоффом:

- а) рівень стратегічних капіталовкладень, оптимальний рівень капіталовкладень, критичний рівень обсягу капіталовкладень;
- б) коефіцієнт відносної концентрації, узагальнений показник інтенсивності конкуренції, індекс Герфіндаля-Гіршмана;
- в) рентабельність продукції, економія витрат, продуктивність праці, термін окупності інвестицій;
- г) коефіцієнт конкордації, критерій Х2, коефіцієнт Лернера.

12. Загроза появи нових конкурентів на певному ринковому сегменті:

- а) знижує потенціал прибутковості сегмента;
- б) обумовлює підвищення рівня витрат на стимулювання збуту;
- в) обумовлює підвищення рівня капіталовкладень, необхідних для утримання досягнутого рівня конкурентоспроможності;
- г) усе перелічене правильно.

13. Конкурентна перевага, отримана за рахунок виробництва продукції з унікальними споживчими властивостями, орієнтована на:

- а) дешеві канали збуту;
- б) низькі витрати;
- в) стандартизацію товарів;
- г) диференціацію товарів.

14. Пряме порівняння окремих індикаторів конкурентоспроможності з метою визначення переваг і недоліків порівнюваних підприємств – це зміст методу:

- а) рангів;
- б) різниць;
- в) балів;
- г) моделювання.

15. Яка послідовність етапів стратегічного аналізу?

а) аналіз ідеї, аналіз можливостей, аналіз виконання, аналіз модернізації, аналіз досвіду;

б) аналіз досвіду, аналіз можливостей, аналіз ідеї, аналіз модернізації, аналіз виконання;

в) аналіз факторів впливу, аналіз можливостей, аналіз виконання, аналіз досвіду, аналіз результатів;

г) аналіз можливостей, аналіз досвіду, аналіз ідеї, аналіз модернізації, аналіз виконання.

16. SWOT - аналіз потенціалу конкурентоспроможності підприємства націлений на:

а) максимальне задоволення потреб споживачів;

б) забезпечення максимальної ефективності використання потенціалу;

в) визначення привабливості ринку загалом та виявлення позиції підприємства на ньому;

г) на виявлення сил і слабкостей, загроз і можливостей з метою розвитку сильних позицій відповідно до обмежених можливостей.

17. Яке з наведених тверджень можна вважати перевагою SWOT-аналізу?

а) об'єктивність вибору та ранжування факторів зовнішнього і внутрішнього середовищ;

б) добра адаптація до середовища, що постійно змінюється;

в) потужна підтримка прийняття конкурентних управлінських рішень;

г) періодична діагностика ринку та ресурсів підприємства.

18. До складу факторів, що характеризують сильні і слабкі сторони підприємства, не належить:

а) репутація (імідж);

б) соціальна відповідальність;

в) законодавча та нормативна бази;

г) трудові ресурси.

19. Сума різниць між експертними оцінками внутрішніх факторів підприємства, що досліджується, і найвищими оцінками серед конкурентів – це:

а) показник інтенсивності конкуренції;

- б) рівень нестабільності внутрішнього середовища підприємства;
- в) звичайна конкурентна сила підприємства;
- г) абсолютна конкурентна сила підприємства.

20. Якщо вектор спрямовується у нижній лівий квадрант системи координат SPACE, рекомендованою стратегією є:

- а) консервативна стратегія;
- б) захисна стратегія;
- в) конкурентна стратегія;
- г) агресивна стратегія.

Практичні завдання

Завдання 1

На основі економічних розрахунків визначити найефективніший варіант підвищення рівня фінансово-інвестиційного потенціалу конкурентоспроможності підприємства, використовуючи методи зведених витрат і ланцюговий. Вихідні дані наведені в таблиці.

Вихідні дані для визначення ефективності фінансово-інвестиційного потенціалу підприємства

Показники	Варіанти				
	I	II	III	IV	V
Капітальні вкладення, тис. грн	600	640	670	690	675
Собівартість річного випуску продукції, тис. грн	500	490	485	480	487
Нормативний коефіцієнт дохідності інвестицій	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20

Завдання 2.

На національному та світовому ринках успішно працюють три вітчизняні туристичні компанії. Окремі показники їхньої конкурентоспроможності на ринку наведено в таблиці.

Показники для обчислення рівня конкурентоспроможності окремих компаній на національному та світовому ринках

Показники	Коефіцієнт відносної значущості	Рейтинг оцінок показників компаній		
		1	2	3
Якість та споживчі переваги туристичних послуг	0,15	5	5	5
Ассортимент послуг	0,10	9	6	8
Ступінь дієвості надання послуг	0,15	7	4	9
Ефективність реклами	0,15	9	5	4
Фінансові ресурси	0,20	7	8	7
Репутація у спочивачів	0,15	7	9	6
Можливості в ціновій політиці	0,10	4	4	4

Використовуючи показники наведеної таблиці, потрібно розрахувати й порівняти потенціали конкурентоспроможності тристичних компаній.

На основі отриманих результатів скласти матрицю конкурентного профілю підприємств і зробити висновок щодо їх конкурентних позицій на ринку

Література: 1-3, 7-11, 13, 17, 18, 21, 26, 27, 30-42, 44, 45-62.

Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємства.

План семінарського заняття

1. Визначення конкурентної переваги підприємства та її особливостей.
2. Види конкурентних переваг підприємства.
3. Детермінантні фактори формування конкурентних переваг підприємства.
4. Оцінювання формування конкурентних переваг підприємства.

Запитання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте суть поняття «конкурентна перевага підприємства».
2. Які Ви знаєте теоретичні визначення сутності конкурентної переваги підприємства вчених-дослідників?
3. Які особливості конкурентної переваги підприємства?
4. Яким критеріям повинна відповідати конкурентна перевага підприємства?
5. Наведіть класифікаційні ознаки та види конкурентних переваг підприємства.
6. Які конкурентні переваги підприємства виокремлюють за джерелами створення та стійкістю до копіювання? Охарактеризуйте їх.
7. Перелічіть детермінантні фактори формування конкурентних переваг підприємства.
8. Обґрунтуйте концепцію «ланцюга цінностей» при формуванні конкурентних переваг підприємства.
9. За якими етапами проводиться оцінювання формування конкурентних переваг підприємства?
10. Обґрунтуйте ієрархічну схему оцінювання формування конкурентних переваг підприємства.
11. Перелічіть показники оцінювання формування конкурентних переваг підприємства.

Теми рефератів

1. Конкурентна перевага як результат діяльності підприємства.
2. Механізм формування конкурентних переваг підприємства.
3. Методологічні засади оцінювання конкурентних переваг підприємства.
4. Стратегічне управління конкурентними перевагами підприємства.